

Nr 167.

Av herr **Lindhagen**, *angående mera betryggande bestämmelser om avstyckning av fastighets huvudsakliga jordbruk.*

Genom den år 1926 antagna lagen om delning av jord på landet upphävdes den norrländska ägostyckningslagen. Den ansågs kort förut så viktig, att den år 1920 utsträcktes till Mälardalen. Redan två år efteråt avfördes den alldeles från dagordningen.

I framförda motioner och yttranden i riksdagen gjorde jag av erfarenhet gällande, att propositionen innebar en försämring av norrlandslagen. Den senare var i sig själv så pass svävande — norrlandskommittén hade föreslagit bestämdare föreskrifter — att myndigheter ofta tämligen omilt behandlade den, så att utstyckningen ej motsvarade lagens mening utan avpassades mera efter den stora jordägarens önskan. Den nya lagstiftningen är ännu mera oklar och äventyrlig, såsom jag tror, i vida högre grad betydligt sämre utstyckningar. Herr Asplund hade också i utskottet reserverat sig i enahanda syfte.

Vid behandling av 3 § i 19 kapitlet föreslog jag därför i kammaren nedanstående tillägg till 3 §. Det må erinras, att i det stora lagförslaget fanns odlingsmark och mulbete icke ens omnämnt i nämnda kapitel. Omröstningen, som skedde efter rösträkning, utföll med 67 röster för regeringens proposition mot 30 röster för det ifrågasatta tillägget. Omröstningen var karakteristisk. Vid uppresningen visade sig de trettio rösterna komma så gott som uteslutande från norrlandsbänkarna, vilka sutto inne med sakkunskapen, under det att de 67 rösterna kommo från södra och mellersta Sverige. Som bekant och för övrigt helt naturligt vilja bolagen lämna ifrån sig den minsta möjliga och den sämsta skogsmarken. Avgörandena träffas i de flesta fall av personer med större eller mindre sympati för dylika anspråk. Det är en fåfång kamp för den lilla jordbrukarens intresse och framtiden, som här äger rum. Så mycket nödvändigare är det därför, att lagarna äro kraftfulla och klara.

Landshövding Widéns strid mot lantmäterikåren i Jämtland och regeringsrätten för att få en rimlig tillämpning av norrländska ägostyckningslagen är bekant. Ett färskt exempel är Ljusne-Voxna aktiebolags försäljning av 3 byar i Gävleborgs län, Homna, Dalkarlsbo och Finnstuga i Voxna socken, samt den avsöndring, som i sammanhang därmed ägde rum. Alla jordbruken i dessa byar, av vilka flera för norrländska förhållanden äro betydande, utbrötos, så att de blivande jordbruken bestodo av inägo-

jorden och ungefär lika stor areal skogsmark, ehuru skogsmarken till byarna var till arealen 42 gånger större än inägojorden. Till och med hushållnings-sällskapets förvaltningsutskott avstyrkte denna utbrytning med 5 röster mot 4. Men ändock godkändes utstyckningen av länsstyrelsen. »Bostads-aktiebolaget» påtvingade nu dessa jordbruk ettåriga arrendekontrakt. Bolaget vill nu också förmå arrendatorerna att köpa dessa sålunda utrustade jordbruk, vilket arrendatorerna lära vägrat åtminstone i början att göra på grund utav den dåliga skogstilldelningen.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta den ändring av 19 kap. 3 § i lagen om delning av jord på landet, att i slutet av paragrafen tillägges i anslutning till den upphävda norrländska ägostyckningslagens huvudsakliga bestämmelser:

»Vid avstyckning av fastighets huvudsakliga jordbruk skall avstyckning, med hänsyn till såväl denna jords omfattning som ock till den myckenhet husbehovskog, odlings- och mulbetesmark som tilldelas den avstyckade fastigheten, varda tjänlig för jordbruk, och må ej därvid det utbrutna jordbruket märkeligen försvagas.»

Stockholm den 21 januari 1927.

Carl Lindhagen.